

Nordmørslista

Det er ditt valg

Partiprogram 2017 - 2021

Innhold

INNHold	2
DET ER DITT VALG	3
TRYGGHET OG LIKEVERDIGE HELSETJENESTER	4
FREMTIDEN BYGGES PÅ KUNNSKAP	5
KULTUR OG IDENTITET	6
ØKT ANSVAR OG FLERE OPPGAVER	8
SAMFERDSEL – INFRASTRUKTUR GIR BÆREKRAFT	9
FERGEFRI E 39	9
ROMSDALSFJORDEN	9
HALSAFJORDEN	10
BETNA - STORMYRA	10
FERGEFRITT NORDMØRE	10
TODALSFJORDPROSJEKTET	10
TALGSJØFORBINDELSEN	10
TVERRFORBINDELSE AURE – HALSA	10
EDØYFJORDEN	11
AURE – HITRA	11
TRAFIKKSIKKERHET	11
NÆRING OG LEVEVEI PÅ NORDMØRE	12
FISKERIPOLITIKK	12
KORTREIST MAT OG LEVENDE BYGDER	13
OLJE, BEREDSKAP, ENERGI	13
UTENRIKS, FORSVAR, FINANS, HANDEL OG ARBEID	15
TILTAKSPAKKE MOT ARBEIDSLEDIGHET	15
FORDELING	16
REPRESENTASJON - KORTREIST POLITIKK	17

Det er ditt valg

Nordmørslista er ikke et politisk parti i tradisjonell forstand, og kan ikke plasseres politisk i henhold til den tradisjonelle blokktenkningen. Nordmørslista er en folkebevegelse som har oppstått på bakgrunn av at de etablerte partiene har sviktet i å opprettholde et likeverdig tjenestetilbud til alle innbyggerne i hele landet som er tilpasset de behovene som følger av geografiske forhold og demografi.

Det norske velferdssamfunnet er bygget opp av en felles innsats fra alle innbyggerne i landet. Store deler av verdiskapningen kommer fra næringer som er basert på at hele landet er tatt i bruk, og et bosettingsmønster som er ivarettatt av prinsippet om likeverdige tjenester for hele befolkningen. Spredt bosetting har vært en forutsetning for å kunne bygge opp landet, og er en del av samfunnskontrakten. Nordmørslista mener at det er viktig å opprettholde og videreutvikle velferdssamfunnet i stedet for å bygge det ned, som mange av de etablerte partiene har gått inn for de siste årene.

Nordmørslista mener at alle mennesker i hele landet skal ha lik tilgang til de godene som befolkningen har vært med på å bygge opp i form av velferdssamfunnet slik vi kjenner det. Mest fordi vi alle er like mye verd, litt fordi vi alle i utgangspunktet er med og bidrar, men også fordi det fortsatt faktisk er lønnsomt for samfunnet å opprettholde spredt bosetting og fortsatt tilgang til arbeidskraft i hele landet.

Vi vil at fremtidige generasjoner også skal få ta del i velferdssamfunnet. Muligheten til å gå på skole, utdanne seg, få et meningsfylt yrke og ha en meningsfylt hverdag. Få tilgang til både primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten når de trenger det. Oppleve trygghet i hverdagen, med både politi, lege, sykehus og redningstjeneste lokalt. Uansett hvor man bor.

Uten å opprettholde et likeverdig tjenestetilbud i hele landet, vil selv de områdene som i dag defineres som sentrale strøk oppleve stagnasjon og tilbakegang i fremtiden. Det er i distriktene verdiskapningen skjer. Derfor må tjenestetilbudene opprettholdes også i distriktene.

De etablerte partiene har sluttet å bygge landet. De er derimot i full gang med å bygge det ned. Nordmørslista vil bidra til å snu denne utviklingen. Nordmørslista vil bare støtte en regjering som vil opprettholde og utvikle tjenestetilbudet for hele landet.

Lån oss din stemme ved stortingsvalget 2017. Det er ditt valg.

Trygghet og likeverdige helsetjenester

Et av de mest grunnleggende behovene vi har, er trygghet. En av de viktigste forutsetningene for å opprettholde bosettingen i hele landet, er derfor å sikre at alle har lik tilgang til spesialisthelsetjenesten.

Selv om dette fundamentale behovet skal være ivaretatt i spesialisthelsetjenesteloven, har det likevel vist seg at de etablerte partiene svikter befolkningen i distriktene, ved å legge ned sykehus og grunnleggende sykehusavdelinger som fødeavdelinger, barneavdelinger og traumeenheter.

Ved fødselskomplikasjoner, pustestans, hjertestans og høyenergiskader hjelper det ikke å ha helseinnovasjonssenter, distriktsmedisinske senter og elektiv dagkirurgi. Ved traumer og alvorlig sykdom vil forskjellen på liv og død alltid være bestemt av hvor lang tid det tar før man får hjelp.

Både samtidighetskonflikter, uvær og alvorlige feilvurderinger i AMK har vist at det ikke er tilstrekkelig trygghet i ambulanseberedskapen alene. Det er behov for forsterket beredskap, ambulansetjeneste og AMK, men ambulansetjenesten vil aldri kunne erstatte akseptabel tilgang til sykehus med legespesialist i indremedisin og akuttkirurgi samt støttefunksjoner i vakt.

Nordmørslista vil at alle lokalsykehus og eksisterende sykehusavdelinger skal opprettholdes og forsterkes.

Nordmørslista mener at det fortsatt skal være fire fullverdige sykehus i Møre og Romsdal.

Foretaksmodellen skal avvikles og erstattes med en modell med lokal styring.

Det skal være fullverdig sykehus på Nordmøre med traumefunksjon, fødeavdeling og barneavdeling med fødselslege, barnelege, legespesialister i indremedisin og kirurgi samt røntgenlege og andre støttefunksjoner på vakt 24/7/365.

Alle eksisterende funksjoner ved sykehuset i Kristiansund skal opprettholdes, og tidligere funksjoner som er fjernet skal tilbakeføres.

Planene om helseinnovasjonssenter skal realiseres som en frittstående enhet i tillegg til, og ikke på bekostning av eksisterende sykehus og spesialisthelsetjenesten for øvrig.

Nordmørslista kan bare støtte en regjering som sikrer fortsatt fullverdig sykehus på Nordmøre, og kan ikke og vil ikke være en del av det parlamentariske grunnlaget til en regjering som ikke innfrir dette absolutte kravet.

Fremtiden bygges på kunnskap

I tillegg til trygghet og visshet om at man får nødvendig medisinsk bistand når man trenger det, er tilgang til skole og utdanning en av de viktigste forutsetningene for å opprettholde bosetting og utvikling.

Mangel på høyere utdanning er en av de viktigste årsakene til fraflytting i distriktene. Ungdom er henvist til å reise bort for høyere utdanning, og dessverre er det da mange som etablerer seg og ikke vender tilbake.

Mangel på kompetansearbeidsplasser er et annet problem, som også er nært knyttet til mangel på høyere utdanning. Uten at det blir tatt tak for å etablere høyere utdanning med forutsigbare rammer, vil det oppstå en ond sirkel som det er vanskelig å komme ut av.

På Nordmøre har noe av problemet vært at det har vært for liten vilje til å satse på høyere utdanning, både fra fylkeskommunens side, fra andre høyskolemiljø i fylket, og dessverre også fra vårt lokale politiske miljø.

De utdanningene som har vært prioritert på Nordmøre har stort sett handlet om å tilfredsstillende og oppfylle næringslivets behov på kort sikt, og har vært lite rettet mot målrettede tiltak for å øke bosettingen og hindre fraflytting. For å oppnå dette er det ikke nok å etablere spesialiserte utdanningsløp med varierende behov som er svært utsatt for svingninger i markedet.

For å oppnå at høyere utdanning blir et målrettet tiltak for å opprettholde bosettingen og hindre fraflytting, er det nødvendig å etablere breddeutdanning som det alltid vil være stort behov for, uavhengig av konjunktursvingninger. Både lærerutdanning, økonomi, jus og samfunnsfag kan være eksempler på slik utdanning.

Etter høyskolereformen er det få muligheter til å etablere nye og mindre utdanningsinstitusjoner. Det er derfor behov for at høyere utdanning på Nordmøre blir prioritert på statsbudsjettet, med nok midler til at det vil være attraktivt for etablerte institusjoner som tilbyr større spekter av breddeutdanninger å etablere permanent studiested på Nordmøre.

Nordmørslista vil etablere et bredere tilbud av høyere utdanning på Nordmøre, samt bidra til at etablert fagskoleutdanning får økt status, og blir sikret forutsigbare rammer.

Nordmørslista skal bidra til å styrke praksisfagene ved yrkesfaglig studieretning, og øke fleksibiliteten og valgfriheten både ved yrkesfag og studiespesialisering. Nordmørslista vil innføre norm for lærertetthet i hele dannelsesløpet, fra barnehage til videregående.

Kultur og identitet

Seks kommuner på Nordmøre har tatt initiativ til grensejustering for om mulig å bli en del av det nye Trøndelag.

Bakgrunnen for ønsket er mangesidig og sammensatt. For mange er det først og fremst snakk om tilhørighet, kultur og identitet. Nordmøre har historisk sett tilhørt Trøndelag, så likheter i kultur, dialekt og lynne er kriterier som er dypt rotfestet hos mange.

Ønsket om grensejustering har tiltatt i styrke etterhvert som det har blitt stadig tydeligere at Nordmøre blir forbigått, akterutseilt og oversett i den postnummerpolitikken som blir ført i Møre og Romsdal.

Ønsket om grensejustering har derfor ikke oppstått på grunn av regionreformen, men regionreformen har bidratt til å aktualisere et gammelt ønske om å tilhøre et annet fylke enn vi gjør i dag, for å få slutt på ødeleggende konflikter innad i Møre og Romsdal.

Et viktig poeng er at dette ikke bare gjelder representasjon på fylkestinget, men også hvilke representanter fylket sender til stortinget. Ønsket om grensejustering er med andre ord ikke begrenset til disposisjoner som blir gjort i Møre og Romsdal, men

også hvilke representanter som blir valgt til stortinget fra Møre og Romsdal, og ikke minst de valgte representantenes evne og vilje til å representere hele Møre og Romsdal, også Nordmøre.

Til nå har det dessverre ikke vært vilje til rettferdig fordeling i Møre og Romsdal. Postnummerpolitikken råder.

Noen få eksempler:

- Det er etablert høyskoler i Molde, Ålesund og i Volda, men ikke i Kristiansund.
- Føde- og akutttilbudet på Nordmøre har vært nedleggingstruet helt siden det var fylkeskommunen som forvaltet fylkessykehusene.
- Det beste fergemateriellet har gått til Romsdal, det dårligste til Nordmøre.
- Det var med støtte fra Sør-Trøndelag det var mulig å etablere industrieventyret på Tjeldbergodden, i Møre og Romsdal ble det derimot motarbeidet.
- Det var ikke vilje i fylket til å lokalisere politimesteren til Kristiansund.
- Det er få offentlige arbeidsplasser på Nordmøre. Grunnen til dette er manglende politisk vilje. Offentlige arbeidsplasser er ofte kompetansearbeidsplasser, som det også er få av på Nordmøre. Dersom vedtaket om å legge ned sykehuset i Kristiansund blir stående, blir dette ytterligere forverret.
- Det har vært vanskelig å opprettholde linjer ved videregående skoler på Nordmøre med lav søkermasse, fordi fylkeskommunen foretrekker å kanalisere flere elever til skoler lenger sør i fylket.
- Det blir stadig truet med å bruke mindre penger på Nordmøre. Ønsket om grensejustering blir stadig møtt med trusler om å stanse allerede vedtatte prosjekter. Dette er en fiendtlig og lite konstruktiv holdning som bygger opp under ønsket om grensejustering.
- De etablerte politiske partiene har ikke hatt vilje til å prioritere kryssing av Halsafjorden på linje med kryssing av Romsdalsfjorden, til tross for at det dreier seg om statlige og ikke fylkeskommunale midler, og Halsafjordsambandet er ferdigregulert og klart for oppstart på land. I stedet har det blitt prioritert å kjøre frem en kontroversiell kryssing av Romsdalsfjorden som det er uenighet om i hele fylket, for å finansiere lokalveinettet i Molde og fastlandsforbindelse for Midsund og Aukra.
Dette til tross for at Halsafjordsambandet og Romsdalsaksen til sammen bare koster en brøkdel av Møreaksen.

I tillegg til tilhørighet, representasjon og innflytelse har det vist seg at Trøndelag i mye større grad lykkes i å legge til rette for det viktige havrommet som vi er helt avhengig av også i fremtiden.

Økt ansvar og flere oppgaver

Det nye Trøndelag har en klar forventning om å bli tilført økt ansvar og flere oppgaver fra staten. I dette ligger det en reell mulighet til at noen av disse tilførte oppgavene kan bli lagt til Nordmøre, uten at det går på bekostning av de avtalene som allerede er inngått i det nye Trøndelag. Det er ikke utsikter til at Nordmøre får tilført nye oppgaver fra Møre og Romsdal.

Spesialisthelsetjenesten er en av de statlige oppgavene som kan bli overført til større regioner. Spesialisthelsetjenesten står øverst på lista over det som det nye Trøndelag ønsker å bli tilført ansvaret for. Nordmøre vil ligge i utkanten av det nye Trøndelag, og det vil være vanskelig å dekke befolkningens behov for spesialisthelsetjeneste fra Trondheim. Dersom Nordmøre blir en del av det nye Trøndelag og spesialisthelsetjenesten blir overført til regionene, vil det ikke ha større betydning for oss på Nordmøre om det nærmeste sykehuset i vestlandsregionen blir liggende på Hjelset, på Lundavang eller på Åse. Vi tilhører da en annen region, og et annet helseforetak.

Selv om Todalsfjordprosjektet står som nummer to på prioriteringslisten i Møre og Romsdal, vil Nordøyvegen ta så mye av tilgjengelige midler at det er snakk om flere tiår frem i tid før denne kan bli realisert innenfor fylkeskommunens budsjett. Å bli en del av det nye Trøndelag vil kunne endre på dette. Både fordi det vil være avhengig av ressursfordelingen i en ny og større region, og fordi vegstrekningen det gjelder i enda større grad enn i dag vil være å betrakte som en stamvei mellom ulike regioner.

Til tross for inngåtte politiske avtaler i Møre og Romsdal, er fergeforbindelse mellom Aure og Hitra fortsatt langt unna realisering. Det vil være lettere å få gehør for samferdselsprosjekter som er av felles interesse for Nordmøre og Trøndelag om Nordmøre blir en del av det nye Trøndelag.

Nordmørslista vil at de nordmørskommunene som ønsker det skal få lov til å bli en del av det nye Trøndelag.

Nordmørslista vil at det skal avholdes folkeavstemming om fylkestilhørighet i kommunene på Nordmøre.

Samferdsel – infrastruktur gir bærekraft

Samferdsel er en av de viktigste oppgavene i storsamfunnet. Muligheten vi har til å forflytte oss effektivt, både til lands, til vanns og i luften er med på å legge forholdene til rette for å kunne bo og arbeide i hele landet, også i kyst- og distriktskommuner hvor vi til tross for geografiske utfordringer bidrar til enorm verdiskapning innenfor viktige områder som olje, gass, fisk, oppdrett, kraftkrevende industri, turisme og primærnæringer. For at dette skal fungere er vi avhengig av gode samferdselsløsninger.

Nordmørslista er opptatt av gode samferdselsløsninger for hele landet, noe som først og fremst tilsier utbygging og vedlikehold på stamveinettet, å opprettholde og å videreutvikle flytilbudet og å føre en god havnepolitikk og stimulere til mer gods fra vei til sjø.

Inntil fergefri fjordkryssing kan oppnås må vi ha et godt døgnåpent rutetilbud med moderne fergemateriell og beredskapsferger.

Vi vil derfor både endre fordelingsnøkkelen for fylkesvegferger og øke det statlige fergetilskuddet både på fylkesvegnettet og riksvegnettet.

Fergefri E 39

Fergefri E 39 er et helhetlig prosjekt på stamveien mellom Trondheim og Kristiansand. Nordmørslista støtter rådende politikk om å legge hovedveger utenom tettsteder.

Det er dessuten et vesentlig poeng at såvel stamveinettet som lokale og regionale veger i utgangspunktet bør legges langs den korteste traseen.

Romsdalsfjorden

Romsdalsaksen ivaretar behovet for å legge stamvei utenfor tettsteder, Romsdalsaksen gir kortere avstander både langs nord-sør-aksen og langs øst-vest-aksen, og bidrar dermed bedre til å binde regioner og landsdeler sammen. Romsdalsaksen gir både bedre trafiksikkerhet og lavere driftskostnader både for vegeier og næringslivet, særlig transportsektoren.

Det er overveiende sannsynlig at Romsdalsaksen vil ha et bedre kostnadsbilde og dermed bedre samsvar mellom kost/nytte enn Møreaksen. Helt ny tilførselvei fra Moa til Vik er ikke med i regnestykket som blir oppgitt i kostnadene for Møreaksen. Med utgangspunkt i kostnadene bare for fjordkryssing alene er det imidlertid utsikter til at realisering av Møreaksen vil legge så store bånd på investeringer i fergefri E39 at andre fjordkryssinger langs E39 blir skjøvet langt ut i tid.

På bakgrunn av dette vil Nordmørslista gå inn for Romsdalsaksen i stedet for Møreaksen på E 39 mellom Ålesund og Bergsøya.

Halsafjorden

Halsafjordprosjektet er et prosjekt som til tross for behov for ny teknologi er både billigere og mindre kontroversielt enn kryssing av Romsdalsfjorden. Det er også kommunisert at Halsafjorden egner seg godt som pilotprosjekt for ny bruteknologi som vil komme til nytte på andre prosjekter senere. Reguleringsplanene på land er dessuten ferdig og klar til oppstart. Realisering av Halsafjordprosjektet må derfor prioriteres på topp uavhengig av region, og må komme i gang så snart som overhodet mulig.

Betna - Stormyra

Strekningen Betna – Stormyra er klart til en sårt etterlengtet utbygging, og må gjennomføres og ferdigstilles så snart som mulig.

Fergefritt Nordmøre

Todalsfjordprosjektet

Todalsfjordprosjektet står på andreplass på fylkets prioriteringsliste, men pga kostnadene med Nordøyvegen må det påregnes at det går flere tiår før Todalsfjordprosjektet kan igangsettes dersom det skal finansieres som fylkesveiprojekt i Møre og Romsdal. Nordmørslista vil gå inn for at FV 65 tilbakeføres til staten, og at Todalsfjordprosjektet blir finansiert som stamvei over NTP. Todalsfjordprosjektet er vesentlig for utvikling av felles bo- og arbeidsmarked både på Indre Nordmøre og mellom Indre og ytre Nordmøre.

Talgsjøforbindelsen

FV 680 utgjør en viktig forbindelse mellom Nordmøre og Hemne/Hitra/Frøya, og er vesentlig for utvikling av felles bo- og arbeidsmarked både på Ytre Nordmøre og mellom Nordmøre og Sør-Trøndelag. Det bør utredes om det kan være aktuelt med rørbru/senketunnel for å erstatte fergestrekningen Seivika – Tømmervåg. Nordmørslista vil gå inn for at FV 680 tilbakeføres til staten, og at Talgsjøforbindelsen finansieres som stamvei over NTP.

Tverrforbindelse Aure – Halså

For å utvikle tettere bånd mellom Indre og Ytre Nordmøre, samt å utvikle Nordmøre som felles bo- og arbeidsmarked, er det vesentlig å oppgradere også tverrforbindelsene mellom indre og ytre. Tverrforbindelse mellom Aure og Halså vil erstatte fergestrekningen Aresvik – Hendset, og vil dermed utløse fergeavløsningsmidler. I tillegg til statlige midler, fylkeskommunale midler og brukerfinansiering vil det her ligge til rette for en god og fremtidsrettet forbindelse. En slik forbindelse vil også etablere en ny, alternativ og kortere rute mellom Kristiansund

og Trondheim, og kan dermed sammen med Talgsjøforbindelsen være aktuell som ny stamvei.

Edøyfjorden

Rørbru/senketunnel kan også være aktuelt mellom Aure og Smøla, og vil være vesentlig for å utvikle felles bo- og arbeidsmarked på Ytre Nordmøre og å gjennomføre Fergefritt Nordmøre.

Aure – Hitra

Rørbru/senketunnel mellom Aure og Hitra vil komplettere prosjektet fergefritt Nordmøre, og vil i tillegg til å bidra til utvikling av felles bo- og arbeidsmarked på Nordmøre også legge til rette for utvidet bo- og arbeidsmarked langs nordmørs- og trøndelagskysten, og vil lette landbaserte reiser mellom knutepunkthavnene på Hitra, Smøla, i Kristiansund og Surnadal.

Trafikksikkerhet

Over 1 million mennesker blir drept i trafikken hvert år på verdensbasis. Trafikkulykker er dermed en av de ti mest vanlige dødsårsakene befolkningen sett under ett, og den aller mest vanlige dødsårsaken blant ungdom. Det er derfor viktig å identifisere årsaker til at trafikkulykker skjer, slik at vi kan iverksette målrettede og effektive tiltak for å redusere ulykkesrisiko i trafikken, og dermed redusere antall drepte.

Føreropplæringen er en vesentlig del av trafikksikkerhetsarbeidet. I tillegg til å utvikle risikoforståelse, selvinnsikt og evne til vurdering av egen adferd, går vesentlige deler av føreropplæringen ut på å gjøre uerfarne førere i stand til å bygge opp erfaring i å ta selvstendige beslutninger med lav risiko og høy beslutningskvalitet i samhandling med annen trafikk.

Den formelle trafikkopplæringen utfyller på denne måten også flere vesentlige mål i den generelle delen av læreplanverket for den videregående skolen.

Den formelle føreropplæringen må derfor betraktes som en del av måloppnåelsen i videregående skole, slik at det er mulig å ta del i føreropplæring uten å få fravær fra skolen. Føreropplæringen må derimot anses som en naturlig og ønsket del av allmenndannelsen, som utfyller målene i det offentlige skoleverket og samtidig bidrar til økt trafikksikkerhet.

Føreropplæring er ikke en privatsak, men et samfunnsansvar.

Næring og levevei på Nordmøre

Tradisjonelt er det primærnæringene som har bidratt til å sikre et levelig utkomme for folket på Nordmøre; jakt, fiske og landbruk. Med kyst og lange fjordarmer var det båter som bandt oss sammen og kystleia som var vår ferdselsåre ut av fogderiet. Senere kom så båtbyggerne, fiskeforedling ga oss handel og velstand og samhandling med det store utland, som igjen ga oss større perspektiv.

Senere fikk vi tungindustri basert på moderne kraftverk, oljeservice på ytre deler av Nordmøre tok over for de store verftene, og olje- og gassbasert prosessindustri ble etablert på tvers av ønskene til fylkets administrasjon lenger sør. Og i fjordarmene vokste det frem en ny havbruksnæring basert på en av våre eldste råvarer, fisk.

Vi er vant til å omstille oss på Nordmøre, det har vi til alle tider vært nødt til å gjøre. Vi har ikke vært vant til å få all verdens hjelp fra våre myndigheter, vi har skapt vår egen fremtid.

Forandringer vil skje også i havbruksnæringen, i oljesektoren og i tungindustrien, som i mange andre sektorer. Vi må da være klar til å møte fremtiden, og være klar til å legge til rette både for drift og omstilling.

Fiskeripolitikk

Nordmørslista vil arbeide for at norske fiskeressurser fiskes av norske fiskere, på norske båter med norsk overenstkost og i størst mulig grad leverer til norsk fiskeindustri.

Nordmørslista vil derfor verne om Råfiskloven, som sikrer førstehåndsomsetningen og Deltakerloven, som sikrer at fiskeriressursene forblir på norske hender.

Nordmørslista vil bidra til å opprettholde Norges gode forvaltningsregime. Godt samarbeid mellom fiskere og forskningsinstitusjoner vil sørge for at uttaket er bærekraftig.

Internasjonalt samarbeid rundt Nord-Atlanteren er viktig. Dette for å opprettholde bærekraft for felles bestander og hindre ulovlig fiske.

Nordmørslista er bekymret over økende forsuring og forurensning i verdenshavene. Vi ser nødvendigheten av å reversere denne utviklingen gjennom nasjonal og internasjonal innsats.

Inngangsbilletten er høy for ungdom som vil inn i fiskerinæringa. Nordmørslista vil jobbe for økte rekrutteringskvoter og investeringstilskudd.

For Norge vil havrommet bli viktig i framtida. Vekstpotensialet vil i framtida ligge i nye arter, innen biokjemi og dyrking av alger, tang og tare. Nordmørslista vil bidra med statlige midler til kunnskap og forskning innen disse nye næringene.

Kortreist mat og levende bygder

Nordmørslista er levende opptatt av levende bygder i hele Norge, så også på Nordmøre. Bærebjelken i ei bygd er et aktivt landbruk, og derfor må grunnlaget for yrkesgruppen styrkes. Dette gir fort ringvirkninger som butikk, skole og andre arbeidsplasser. Bygdeturisme vil på slike steder ha et stort uutnyttet potensiale. Turistene ønsker å oppleve fjorder og fjell, men er også opptatt av levende bygder og lokal mat. Det vil være av stor betydning å se beitende dyr ute om sommeren.

De norske matråvarene er i verdensklasse. Minimal bruk av antibiotika og strengt tollvern med få alvorlige smittsomme dyresykdommer. La oss få fortsette med det.

Vi må legge til rette for, og ta vare på rekrutteringa i landbruket. Mange arbeidstimer hver dag, lite fritid og lav inntjening gir utfordringer hos de nye inn i næringa. I tillegg blir for mange bruk nedlagt og for mange jorder gror igjen.

I et miljøperspektiv er det verdt å merke seg at både grasproduksjon og nyplantning av skog binder CO₂. Selv om oppdyrking av myr frigjør CO₂, vil landbruket og skogbruket havne på pluss sida i et CO₂ regnskap.

Nordmørslista vil satse på landbruket og nevner aktuelle tiltak:

- Øke overføringene til landbruket og sørge for langsiktige og forutsigbare rammevilkår.
- Legge til rette for et lokalt landbruk som kan satse på bygdeturisme og lokal mat/kortreist mat. Prøve å bedre vilkårene for distribusjon og omsetningsleddene for disse.
- La det lokale landbruket bli en ressurs i skoleverket.
- Øke kompetansen i nærmiljøet
- Regulering av beitetilskuddet og dispensasjon fra forbud om dyrking av myrlandskap.
- Dyrkingstilskudd
- Importsatser basert på antibiotikabruk og hormonpreparater, så som vekstpreparat
- Støtte til lokale sagbruk og skogbruk gjennom Innovasjon Norge

Olje, beredskap, energi

Beredskap gir trygghet.

Nordmørslista vil arbeide for en sikker og effektiv olje, beredskaps- og energipolitikk.

BEREDSKAPSRESSURSER

- Videreutvikle offentlige og private oljevernressurser for å redusere eller motvirke miljøkonsekvensene av akutt forurensning dersom det skulle inntreffe i Norskehavet.
- Styrke beredskapen med utgangspunkt i basemiljøene på Nordmøre, i tett samarbeid med politiets sokkelberedskapsdivisjon i Kristiansund.

BEDRE KRAFTFORSYNING

- Sikre tilstrekkelig kraftforsyning for kraftkrevende industri

KLYNGER OG BEDRIFTSNETTVERK

- Bidra til å etablere klyngesamarbeid.
- Sikre langsiktig finansiering av undervannsteknologistudiet i Kristiansund
- Videreutvikle sokkelpolitifunksjonen i Kristiansund
- Initiere oppgradering av eldre vannkraftverk
- Bidra til å utvide effektinstallasjonen i utvalgte vannkraftverk, installere pumpekraftverk mellom eksisterende magasiner og forsterke nettforbindingene til Europa og det innenlandske nett. Dette for å kunne bidra med balansetjenester som etterspørres som følge av omfattende utbygging av uregulerbar vindkraft og solkraft i Europa
- Legge til rette for et bredt leverandør- og servicemiljø for petroleumsnæringen på Nordmøre. «Kortreist vedlikehold»
- Legge til rette for å få flere driftsorganisasjoner (oljeselskap) og flere kompetansetunge ingeniør og driftsmiljø til å etablere seg på Nordmøre
- Initiere kunnskapsoverføring mellom næringer, spesielt næringer som er knyttet til havet, som oppdrett, fiske, havkraft, olje og gass
- Legge til rette for et godt samarbeid mellom fiskerinæringen og petroleumsnæringen
- En fremtidsrettet offshore-næring med fokus på landbaser, olje og gassfelt, med spesielt fokus på Norskehavet
- Sørge for at tilstrekkelig areal er tilgjengelig for både nye og eksisterende landanlegg og baser innen olje- og gassnæringen.

Utenriks, forsvar, finans, handel og arbeid

Det er blant de etablerte partiene i stor grad enighet om overordnede mål i norsk politikk, og de fleste forskjellene er små. Disse mindre ulikhetene brukes først og fremst av de etablerte partiene for å få marginale velgergrupper til å benytte seg av stemmeretten. De små ulikhetene er eksponert og blåst opp for at velgerne skal oppleve det som en reell forskjell.

Nordmørslista er en grasrotbevegelse som handler om å beholde, å opprettholde og å forsterke tjenestetilbudet for hele landet.

Nordmørslista ønsker ikke å medvirke til radikale endringer i Norges etablerte og fastlagte politikk.

Vi vil likevel for ordens skyld klargjøre følgende:

Norge har behov for en sunn finans- og pengepolitikk som ivaretar en forutsigbar økonomi, og en fornuftig skattepolitikk som både stimulerer til investering og reinvestering både på fastlandet og på sokkelen. Dette sørger for å opprettholde velferdsnivået i hele landet.

Nordmørslista opplever at det er bred politisk enighet om norsk forsvarspolitik. Nordmørslista stiller seg også bak denne.

Nordmørslista mener at avståelse av suverenitet og etablering av overnasjonale frihandelsavtaler skal avgjøres ved folkeavstemning.

Nordmørslista vil opprettholde trepartssamarbeidet, og anerkjenner at de etablerte rettighetene til arbeidstakere i landet er en forutsetning for å opprettholde den skandinaviske velferdsmodellen slik vi kjenner den.

Tiltakspakke mot arbeidsledighet

Liten vilje til å etablere høyere utdanning, få offentlige arbeidsplasser og stadig flere arbeidsplasser som blir fjernet, har ført til at Nordmøre er et av de områdene i landet som er hardest rammet av arbeidsledighet.

Nordmørslista mener at dette må kompenseres med ekstraordinære tiltakspakker knyttet til de behovene som står udekket på Nordmøre, og som i tillegg kan gi en sysselsettingseffekt både i anleggsperioden og etter fullføring.

Nordmørslista vil derfor ha statlig fullfinansiering av kulturhus, statlig finansiering av høyskole/universitet med breddeutdanning og statlig finansiering av fergeavløsningsprosjektene i «Fergefritt Nordmøre» som ekstraordinære tiltakspakker mot arbeidsledighet.

Fordeling

Nordmøre utgjør ca 40 % av arealet i Møre og Romsdal.

På dette arealet bor ca 23 % av innbyggerne, som også står for ca 23 % av inntektene til fylket.

For 50 år siden bodde ca 32 % av innbyggerne i fylket på Nordmøre. Nordmøre har dermed mistet 1/3 av sin befolkningsandel i Møre og Romsdal.

I tillegg ser det ut til at Nordmøre blir mindre. Eide blir en romsdalskommune, som følge av sammenslåing med Fræna kommune. Rindal blir en del av det nye Trøndelag, og det vil sannsynligvis også Halså bli, gjennom sammenslåing med Hemne og Snillfjord

Nordmøre blir dermed mindre både i areal og innbyggertall de neste årene. Dette er dramatisk i et fylke der postnummer og kjøttvekta betyr alt.

Få om noen politiske vedtak møter denne utviklingen. Distriktsindeksen for 2016 viser at 7 av de 10 dårligst stilte kommunene i Møre og Romsdal ligger på Nordmøre. Det er dessuten et tankekors at store kommuner som Sunndal og Surnadal kommer dårligere ut enn betydelig mindre kommuner i de andre fogderiene. Samtidig er det et faktum at Møre og Romsdal kun er forbigått av Rogaland som det fylket med færrest statlige stillinger.

Den enorme skjevfordelingen av denne type stillinger innad i Møre og Romsdal gjør at Nordmøre kommer skjevt ut og ulikhetene styrkes.

Det er også et faktum at denne type offentlige stillinger er høykompetansestillinger, noe som også er en mangel på Nordmøre.

Det samme gjelder også for fylkeskommunale stillinger utenom de videregående skolene, der denne type stillinger er nærmest fraværende på Nordmøre.

Denne utviklingen kan ikke fortsette, og Nordmørslista vil arbeide for å reversere dette.

Dersom sykehuset i Kristiansund blir nedlagt vil dette misforholdet forsterkes ytterligere.

Ingen av representantene på Mørebenken i inneværende periode har tatt tak i denne problemstillingen. Vi har heller ingen grunn til å tro at de vil gjøre det i denne perioden, siden postnummeret der du bor betyr mer enn rettferdig fordeling i dette fylket.

Representasjon - kortreist politikk

Nordmørslista har over tid merket seg mangelfull representasjon fra Nordmøre fra de etablerte partiene.

Tydelige nordmørsstemmer har vært fraværende, mens representanter fra Sunnmøre og Romsdal derimot har fått gjennomslag for sine saker.

Nominasjonsprosessen frem mot stortingsvalget 2017 er en viktig foranledning for at Nordmørslista stiller til valg.

De etablerte partienes nominasjoner vitner om manglende fokus på saker som vi på Nordmøre er opptatt av. Både i saker i tilknytning til region og sykehus, er det ingen på mørebenken i dag som er tydelige forkjempere for saker som har betydning for Nordmøre. Nominasjonene viser at dette heller ikke i neste stortingsperiode blir annerledes ved å stemme på de etablerte politiske partiene.

Nordmørslistas stortingsssatsing er et forsøk på å balansere dette. Slik vi ser det er det nødvendig at Nordmøre har sin egen stemme i vår nasjonalforsamling.

Betydningen av å ha en egen stemme for å tale nordmøres sak har vist seg nødvendig. Alle de tapte slagene Nordmøre har blitt påført de siste årene vitner om dette.

Nordmørslista vil snu denne utviklingen, og arbeide for vekst og optimisme.

Nordmørslistas oppgave er å påvise og utfordre de negative effektene av dagens tydelige postnummerpolitikk i Møre og Romsdal.

Stortingsvalget 2017 gir oss et handlingsrom hvor vi endelig kan gjøre noe med dette.

Nordmøre trenger en stemme som klart og tydelig sier

- Nei til å godta vedtaket om fellessykehus på Hjelset
- Ja til fullverdig sykehus på Nordmøre
- Ja til høyere breddeutdanning på Nordmøre
- Ja til å la de kommunene som ønsker det bli en del av det nye Trøndelag
- Ja til fergefri E39 ved å realisere Halsafjordsambandet og Romsdalsaksen
- Ja til fergefritt Nordmøre

Det er nå vi har muligheten.

Lån oss din stemme ved stortingsvalget 2017. Det er ditt valg.